

Kolmapäev, 29. aprill 2015

P8_TA(2015)0173

Euroopa Prokuratuur**Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2015. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus Euroopa Prokuratuuri asutamise kohta (COM(2013)0534 – 2013/0255(APP))**

(2016/C 346/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus Euroopa Prokuratuuri asutamise kohta (COM(2013)0534),
 - võttes arvesse oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus Euroopa Prokuratuuri asutamise kohta ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil (COM(2012)0363),
 - võttes arvesse oma 23. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni ja rahapesu ning soovitude kohta meetmete võtmiseks ja algatuste tegemiseks ⁽²⁾,
 - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu määrus Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta (COM(2013)0535),
 - võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, Euroopa Liidu lepingu artikleid 2, 6 ja 7 ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
 - võttes arvesse nõukogu 30. novembri 2009. aasta resolutsiooni teekaardi kohta, mille eesmärk on tugevdada kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõigusi kriminaalmenetluses,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 86, 218, 263, 265, 267, 268 ja 340,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 99 lõiget 3,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni vaheraportit ning õiguskomisjoni arvamust (A8-0055/2015),
- A. arvestades, et komisjoni kogutud ja analüüsitud andmete põhjal kahtlustatakse liidu finantshuve kahjustavat pettust keskmiselt 500 miljoni euro ulatuses aastas, kuigi on alust arvata, et pettuseoht võib esineda koguni 3 miljardi euro puhul aastas;
- B. arvestades, et süüdistuste esitamise määr on madal (ligikaudu 31 % kaheksa aasta jooksul ajavahemikus 2006–2013), võrreldes Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) poolt liikmesriikidele esitatud õiguslaste soovitude arvuga; arvestades, et Euroopa Prokuratuuri üks eesmärke on seda erinevust vähendada;
- C. arvestades, et mõned liikmesriigid on ELi finantshuve kahjustavate pettuste avastamisel ja nende eest süüdistuste esitamisel vähem tulemuslikud, kahjustades sellega kõikide liikmesriikide maksumaksjaid, kes panustavad liidu eelarvesse;
- D. arvestades, et Euroopa Parlament palus oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsioonis, et nõukogu kaasaks teda ulatuslikult oma seadusloometegevusse pideva teabevahetuse ja jätkuva konsulteerimise teel;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0234.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0444.

Kolmapäev, 29. aprill 2015

- E. arvestades, et liikmesriikide erinevad jurisdiktsioonid, õigustraditsioonid, õiguskaitse- ja kohtusüsteemid ei tohiks takistada ega kahjustada võitlust liidu finantshuve kahjustava pettuse ja kuritegevuse vastu;
- F. arvestades, et ka terrorismi rahastab organiseeritud kuritegevus ning kuritegelikud rühmitused koguvad vahendeid pettuse abil;
- G. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 86 võimaldatakse laiendada Euroopa Prokuratuuri volitusi piiriülese mõõtmega rasketele kuritegudele; arvestades, et nõukogu võib seda võimalust arvesse võtta, kui Euroopa Prokuratuur on asutatud ja toimib hästi;
1. kinnitab veel kord oma kindlat tahet tegeleda Euroopa Prokuratuuri asutamiseks esmatähtsate küsimustega ning määrata kindlaks oma nõusoleku andmise põhimõtted ja tingimused;
 2. kordab oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooniga vastu võetud eelmise vaheraporti sisu ning püüab seda täiendada ja ajakohastada, arvestades nõukogu arutelu viimaseid arenguid;
 3. palub, et nõukogu tagaks läbipaistvuse ja demokraatliku legitiimsuse, hoides Euroopa Parlamenti täielikult kursis ja konsulteerides temaga regulaarselt; nõuab tungivalt, et nõukogu võtaks Euroopa Parlamendi seisukohti piisavalt arvesse, kuna see on Euroopa Prokuratuuri määruse vastuvõtmiseks nõusoleku tagamise eeltingimus;
 4. tuletab meelde, et Euroopa Prokuratuuril peaks olema pädevus liidu finantshuve kahjustava pettusega seotud kuritegude suhtes; tuletab sellega seoses meelde, et asjaomased kuriteod tuleb sätestada kavandatud direktiivis, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil; kutsub nõukogu üles (tunnustades samal ajal edusamme, mida kaasseadusandjad on läbirääkimistel teinud nimetatud direktiivi vastuvõtmiseks) jätkama jõupingutusi, et jõuda Euroopa Prokuratuuri asutamise eeltingimusena selle direktiivi osas kokkuleppele;
 5. on veendunud, et liidu finantshuve kahjustavate pettuste uurimisele, nende eest süüdistuste esitamisele ja süüdlaste kohtusse andmisele tuleb läheneda uuenduslikult, et muuta pettustevastane võitlus tõhusamaks, suurendada sissenõudmiste määra ja tugevdada maksumaksjate usaldust ELi institutsioonide vastu;
 6. peab ülitähtsaks tagada, et asutataks ühtne, tugev ja sõltumatu Euroopa Prokuratuur, mis suudaks uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, esitada nende eest süüdistus ja anda kuritegude toimepanijad kohtu alla, ning on veendunud, et igasugune nõrgem lahendus läheks liidu eelarvele kulukaks;

Sõltumatu Euroopa Prokuratuur

7. rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri struktuur peaks olema riikide valitsustest ja ELi institutsioonidest täiesti sõltumatu ning kaitstud poliitiliste mõjutuste ja surve eest; nõuab seepärast, et Euroopa peaprokuröri, tema asetäitjate, Euroopa prokuröride ja Euroopa delegaatprokuröride valimise ja ametissenimetamise kord oleks avatud, objektiivne ja läbipaistev; on veendunud, et võimalike huvide konfliktide vältimiseks peaks Euroopa prokuröri ametikoht olema täisajaga töökoht;
8. rõhutab, kui tähtis on, et Euroopa Parlament oleks Euroopa prokuröride ametissenimetamise menetlusse kaasatud, ning soovib avatud konkursi vajaliku aususe, professionaalsuse, kogemuste ja oskustega kandidaatide valimiseks; on veendunud, et Euroopa prokurörid peaks ametisse nimetama nõukogu ja Euroopa Parlament ühisel kokkuleppel kandidaatide nimekirja alusel, mille on koostanud komisjon pärast kandidaatide hindamist sõltumatu eksperdirühma poolt, kusjuures eksperdid valitaks tunnustatud pädevusega kohtunike, prokuröride ja juristide seast; Euroopa peaprokurör tuleks nimetada ametisse sama korra kohaselt pärast kuulamist Euroopa Parlamendis;

Kolmapäev, 29. aprill 2015

9. on veendunud, et kolleegiumi liikmed tuleks ametist vabastada pärast Euroopa Liidu Kohtu otsust nõukogu, komisjoni, Euroopa Parlamendi ja/või Euroopa peaprokuröri taotlusel;
10. rõhutab, et liikmesriigid peavad kooskõlas riiklike õigusaktide ja tavadega kaasama Euroopa delegaatprokuröride ametissenimetamise menetlusse riiklikud iseseisvad õigusasutused;
11. peab õigeks, et nõukogu dokumendis on ette nähtud iga-aastane aruandmine ELi institutsioonidele, et tagada uue organi tegevuse pidev hindamine; kutsub nõukogu üles tagama, et iga-aastane aruanne sisaldab muu hulgas üksikasju riiklike asutuste valmisoleku kohta teha Euroopa Prokuratuuriga koostööd;

Euroopa Prokuratuuri ja riiklike asutuste jurisdiktsiooni selge lahutamine

12. on veendunud, et Euroopa Prokuratuuri ja riiklike asutuste jurisdiktsiooni lahutamise reeglid peaksid olema selgelt määratletud, et vältida ebakindlust või väärtõlgendamist tegevusetapis: Euroopa Prokuratuuri jurisdiktsiooni alla peaks kuuluma liidu finantshuve kahjustava pettusega seotud kuritegude uurimine ja nende eest süüdistuste esitamine vastavalt direktiivile, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil; on veendunud, et Euroopa Prokuratuur peaks otsustama, kas asi kuulub tema pädevusse, enne kui riikide asutused alustavad enda uurimisi, et vältida üheaegseid uurimisi, mis on ebatõhus;
13. rõhutab, et riiklikud asutused, kes uurivad kuritegusid, mis võivad kuuluda Euroopa Prokuratuuri pädevusse, peaksid olema kohustatud teatama sellisest uurimisest Euroopa Prokuratuurile; kordab, et Euroopa Prokuratuuri sõltumatuse ja tõhususe tagamiseks peab tal olema õigus võtta sellised uurimised üle, kui ta peab seda asjakohaseks;
14. kordab, et muud kui liidu finantshuve kahjustavad kuriteod peaksid kuuluma Euroopa Prokuratuuri pädevusvaldkonda üksnes juhul, kui kumulatiivselt on täidetud järgmised tingimused:
- a) konkreetne tegevus hõlmab ühtaegu nii liidu finantshuve kahjustavat kuritegu kui ka muid kuritegusid ja
 - b) liidu finantshuve kahjustavad kuriteod on tähtsaimad ning teised on vaid seonduvad kuriteod ning
 - c) teisi kuritegusid ei menetletaks edasi ega nende eest ei karistataks, kui nende eest ei esitataks süüdistust ja ei mõistetak kohut koos liidu finantshuve kahjustavate kuritegudega;

on ka veendunud, et kui Euroopa Prokuratuur ja riiklikud prokuratuurid on pädevuse teostamise suhtes eriarvamusel, peaks Euroopa Prokuratuur kesksel tasandil otsustama, kes hakkavad uurima ja süüdistust esitama; on lisaks veendunud, et nende tingimuste kohaselt määratud pädevust peaks olema alati võimalik kohtulikult kontrollida;

Tõhus struktuur kohtuasjade tulemuslikuks haldamiseks

15. peab kahetsusväärseks, et liikmesriigid kaaluvad kollegiaalse struktuuri võimalust komisjoni algselt pakutud hierarhilise struktuuri asemel; on sellega seoses veendunud, et otsuse süüdistuse esitamise, pädeva jurisdiktsiooni valiku, otsuse juhtumi mujale määramise või menetlemise lõpetamise kohta ning otsuse kokkuleppe kohta peaksid langetama kujud kesktasandil;
16. rõhutab asjaolu, et kodadel peaks olema uurimistes ja süüdistuste esitamises juhtroll ning nende tegevus ei tohiks piirduda pelgalt koordineerimisega, vaid nad peaksid teostama järelevalvet Euroopa delegaatprokuröride töö üle selles valdkonnas;
17. tunneb muret selle pärast, et Euroopa prokurör keskasutuses on automaatselt seotud tema liikmesriigis esitatud hagiga, kuna see võib tuua kaasa ilmseid puudujääke prokuröride sõltumatuse ja juhtumite ühtlase jagamise osas;

Kolmapäev, 29. aprill 2015

18. nõuab seepärast, et asutuse töökoormus oleks kesktasandil mõistlikult jagatud; märgib sellega seoses, et juhtumite kodade vahel jagamise süsteem peaks järgima kindlaksmääratud ja objektiivseid kriteeriumeid; teeb ka ettepaneku, et hilisemas etapis võiks ette näha kodade spetsialiseerumise;

19. on veendunud, et ka Euroopa Prokuratuuri töötajatel keskasutuses on riiklike õiguskaitse-süsteemide kohta vajalikud teadmised, kogemused ja asjatundlikkus;

Uurimismeetmed ja tõendite vastuvõetavus

20. palub seadusandjal tagada sujuv menetluskord Euroopa Prokuratuurile loa andmiseks uurimismeetmete kasutamiseks piiriüleste juhtumite korral, kooskõlas nende liikmesriikide seadustega, kus neid uurimismeetmeid rakendatakse; tuletab meelde, et kaasseadusandjad leppisid kokku liikmesriikide puhul kehtivates uurimismeetmete taotlemise kriteeriumides, mis tuginevad direktiivis 2014/41/EL (mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades) sisalduvale vastastikuse tunnustamise põhimõttele; on veendunud, et samu kriteeriumeid tuleks kohaldada ka Euroopa Prokuratuuri lubatavate uurimismeetmete suhtes, eeskätt seoses keeldumise alustega;

21. palub nõukogul kooskõlas ELi lepingu artikliga 6, Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja Euroopa inimõiguste konventsiooniga tagada, et asjakohaseid Euroopa ja siseriiklike õigusakte täiel määral järgides Euroopa Prokuratuuri poolt kogutud tõendid oleksid kogu liidus vastuvõetavad, kuna see on süüdistuste esitamise tõhususe seisukohast otsustava tähtsusega;

22. kordab, et Euroopa Prokuratuur peab püüdma leida kõik asjakohased tõendid olenemata sellest, kas need on süüstavad või süüst vabastavad; rõhutab lisaks, et igale Euroopa Prokuratuuri uurimise raames kahtlustatavale või süüdistatavale isikule tuleb anda teatavad tõenditega seotud õigused, eeskätt

- a) peaks kahtlustataval või süüdistataval olema õigus esitada Euroopa Prokuratuurile kaalumiseks tõendeid;
- b) peaks kahtlustataval või süüdistataval olema õigus paluda Euroopa Prokuratuuril koguda kõiki uurimise seisukohast asjakohaseid tõendeid, sealhulgas määrata eksperte ja kuulata ära tunnistajaid;

23. on veendunud, et võttes arvesse Euroopa Prokuratuuri pädevusvaldkonda kuuluvate piiriüleste kuritegudega seotud võimalikku mitut jurisdiktsiooni, tuleb tagada, et Euroopa prokurörid, Euroopa delegaatprokurörid ja riiklikud prokuratuurid järgiksid Euroopa Prokuratuuri pädevusvaldkonda kuuluvate kuritegudega seotud süüdistustes täiel määral *ne bis in idem* põhimõtet;

Juurdepääs kohtulikule kontrollile

24. kinnitab, et Euroopa Prokuratuuri tegevuse käigus tuleks alati järgida õigust kasutada õiguskaitsevahendeid, ning tunnistab ka, et Euroopa Prokuratuur peab töötama tulemuslikult; on seepärast veendunud, et kõiki Euroopa Prokuratuuri tehtud otsuseid peaks saama pädevas kohtus kohtulikult kontrollida; rõhutab, et kodade tehtud otsuseid, näiteks süüdistuse esitamiseks pädeva jurisdiktsiooni valiku otsuseid, juhtumi menetlemise lõpetamise või mujale määramise otsuseid ning otsuseid kokkuleppe kohta, peaks saama liidu kohtutes kohtulikult kontrollida;

25. on veendunud, et kohtuliku kontrolli eesmärgil tuleks Euroopa Prokuratuuri käsitleda oma süüdistuse esitamise ülesannete käigus tehtavate uurimis- ja muude menetluste täitmisel liikmesriigi pädevas kohtus riigi ametiasutusena;

Kahtlustatavate või süüdistatavate isikute järjekindel õiguskaitse

26. tuletab meelde, et uus asutus peaks oma tegevuses täielikult austama kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute õigusi, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 6, ELi toimimise lepingu artiklis 16 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning liidu tasandil juba vastu võetud seadusandlikes meetmetes kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute menetlusõiguste kohta kriminaalmenetluses ning isikuandmete kaitse kohta;

Kolmapäev, 29. aprill 2015

27. kinnitab, et tulevast õigusabi direktiivi tuleks kohaldada võrdselt kõikide kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute suhtes, kes on Euroopa Prokuratuuri uurimise all või kellele prokuratuur on esitanud süüdistuse; palub liikmesriikidel tagada õigusabi tõhus kättesaadavus vastavalt asjaomastele siseriiklikele seadustele, kuni puudub ELi direktiiv;

28. rõhutab, et kõikidel kahtlustatavatel ja süüdistatavatel isikutel, kes on Euroopa Prokuratuuri uurimise all või kellele prokuratuur on esitanud süüdistuse, on õigus oma isikuandmete kaitsesele; rõhutab sellega seoses asjaolu, et Euroopa Prokuratuuris tehtava isikuandmete töötlemise suhtes tuleb kohaldada määrust (EÜ) nr 45/2001; rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri asutamist käsitlevas nõukogu määruses sisalduvad andmekaitsealased erisätted võivad üksnes täiendada ja edasi arendada määruse (EÜ) nr 45/2001 sätteid ning teha seda üksnes vajalikul määral;

29. kinnitab veel kord oma tugevat taht asutada Euroopa Prokuratuur ja reformida Eurojusti, nagu komisjon on ette näinud oma mõlemas ettepanekus; palub, et komisjon kohandaks hinnanguid kollegiaalse struktuuri eelarvemõju kohta; nõuab Eurojusti, Euroopa Prokuratuuri ja OLAFi suhete selgitamist, et eristada nende vastavaid ülesandeid ELi finantshuvide kaitsmisel; kutsub nõukogu ja komisjoni üles uurima nende asutuste tugevamalt integreeritud lähenemisviisi võimalust, et muuta uurimised tõhusamaks;

o

o o

30. nõuab tungivalt, et nõukogu järgiks neid soovitusi, ja rõhutab asjaolu, et eespool esitatud tingimused on Euroopa Parlamendi silmis olulised nõukogu määruse eelnõule nõusoleku andmisel;

31. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
